

Motion till riksdagen

1988/89:Ju248

av Ingela Mårtensson och Bengt Harding Olson
(båda fp)

Förspaningsregister

Polisen har sedan flera år tillbaka på försök fört s k förspaningsregister. I detta register har intagits upplysningar om personer, som polisen tror kan vara inblandade i brottslig verksamhet utan att någon konkret brottsmisstanke föreligger. Avsikten är att effektivare kunna bekämpa den grova brottsligheten, främst ekonomisk kriminalitet och narkotikabrott. Upplysningarna har samlats i ett centralt register.

Den nya lagen ger från den 1 juli 1988 möjlighet att registrera uppgifter "för att tjäna till upplysning om brott, för vilka någon har misstänkts, åtalats eller dömts, eller om någons personliga förhållanden i övrigt" (polisregisterlagen 1 §).

Lagändringen innebar att "vandel" utbyttes mot "personliga förhållanden". Dessutom skulle innehållet i polisregistret begränsas till uppgifter som "är nödvändiga" för att polisen skall kunna förebygga och uppdaga brott. I samband med lagändringen klargjordes också att förspaningsuppgifterna skall vara underkastade reglerna i polisregisterlagen och därmed bli föremål för sekretesskydd.

Efter det att riksdagen har beslutat om dessa förändringar har det blossat upp en debatt i massmedia om "Storebror i förspaningsregistret". Många menar att det nu är fritt fram för polisen att registrera allehanda beteenden som avviker från det "normala". Datainspektionens generaldirektör Mats Börjesson har i pressen uttalat att det är ytterst betänkligt med ett sådant register. "Det är inte tilltalande att registrera människor utan misstanke om brott. Man går in på människans integritet och kan få en detaljerad bild av personen i fråga." För övrigt framför datainspektionen i sitt remissvar inför lagändringen en kritisk inställning till datorisering av förspaningsregistret. "Redan ett manuellt sådant är tillräckligt allvarligt och skulle det sedan datoriseras, får det en helt ny dimension med tanke på de bearbetningsmöjligheter som datoriseringen medför", anser Mats Börjesson. Dessutom anser han att det var "beklagligt att inte riksdagen också fick avgöra frågan om dataregistrering". Något beslut att föra registret på data har ännu inte fattats.

Förspaningsregister har även tullen. Debatten har dock fokuserats till polisen och inte uppmärksammat detta. Men problembilden är densamma.

Debatten speglar den oro som finns för hur lagen kan utnyttjas och den risk som föreligger för kränkning av den personliga integriteten. Försöket med central registrering borde egentligen ha utvärderats redan innan beslut om permanentning togs, men så skedde inte.

Vi föreslår därför att en utvärdering nu görs av den centrala förspaningsregistreringen hos både polisen och tullen. Vidare bör undersökas om de

förändringar som infördes 1988 har inneburit en utvidgning av förspaningsregistret. Dessutom bör frågan om datorisering i den mån den blir aktuell avgöras av riksdagen. Vi vill redan nu deklarerat att vi bestämt tar avstånd från möjligheten att datorisera förspaningsregister.

Mot. 1988/89
Ju248

Hemställan

Mot denna bakgrund hemställs

1. att riksdagen begär att regeringen utvärderar förspaningsregistreringen hos polismyndighet och tullverk,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om datorisering av förspaningsregister.

Stockholm den 25 januari 1989

Ingela Mårtensson (fp)

Bengt Harding Olson (fp)